

It is not real

Dicső Eszter Nóra

Magyar Képzőművészeti Egyetem, Grafika tanszék

Képgrafika specializáció, 4.évfolyam

Szurcsik József, egyetemi docens

Dobó Bianka, egyetemi tanársegéd

Rövid összefoglaló:

It is not real című 16 darabból álló szitanyomat sorozatom, egy műalkotásként értelmezendő, mindemellett önreflexióm következő eleme. Mint ahogy egy múltbéli esemény feloldozását követően az alkotás létrehozása segít a teljes elfogadásban és felfedi az eltitkolni kívánt érzéseket, úgy alkotásom rétegei is megismerhetőek. Ahogy képesek vagyunk rögzíteni az értékeket a valóság megragadása végett, úgy feszegetem a magamról alkotott képet, mindennek tudatában felvállalva félelmeimet. Ezt a feltárulkozó helyzet indirekt módon is elhelyezhető a grafikában, a képi és szöveges elemek együttes kezelésével.

Az IMDK-ra beadott munkám címe It is not real, ez egy 16 db álló szitanyomat sorozat, mely egy műként értelmezendő. Magyarra fordítva ez nem a valóság, azt tükrözi, hogy valójában a megragadott pillanat nem egy állandó és megfogható állapot. Az emberi gondolkodás, érzékelés és értelmezés képességei határozzák meg, hogy hogyan élük meg és értelmezzük a körülöttük lévő valóságot. Ezért inkább egy idillikus és egy képzelt, valamint utólag belátott helyes cselekedett szimbolizál, de az ember képes arra, hogy rögzítse az értékeket, az okokat és megragadja a valóságot.

A sorozat alapmotívumát a rólam készült portré és egy számomra egykor fontos személy által írt szöveg alkotja. A 16 részes mű darabjainak egyediségét a nyomatokon látható szöveg kézzel való kifestései adják. A szabadon hagyott szöveg részletek pedig újabb jelentéssel ruházzák fel. Hiszen összeolvasva felfedhető az eltitkolni kívánt szöveg.

Az öntudat, fájdalom, veszteség, elégedettség és boldogság olyan fogalmak, melyekkel a legtöbb ember élete során találkozott már és rendelkezik ismeretekkel. Ezeket akár különböző velünk megtörtént események is kiválthatják belőlünk. Egyrészt, ha közelebbről megvizsgáljuk önmagunkat vagy egy-egy helyzetet, amibe belekerülünk, akkor tanulmányozhatjuk, milyen hatást gyakorolhatnak ránk ezek a folyamatok. Ebből kifolyólag számomra az önreflexió lehetőség és kihívás is egyben. Egyfelől fontos definiálni miként tudok szembe nézni saját magammal, továbbá hogyan tudom ezeket a tapasztalatokat személyes fejlődésem gyarapítására használni. Decartes francia filozófus szerint „Saját tudatállapotainkhoz mindig hozzáférünk, hiszen az ember lelke alapvetően önreflexív”.¹

¹ Decartes: „Életrajzi vázlat. In. René Descartes: Értekezés a módszerről” IV. rész, (Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000) 950 o.

Alkotói folyamataim része az önelemzés, amin belül fontosnak tartom a fájdalom vagy akár a boldogság vizsgálatát. Szándékosan ezt a két egymással ellentétes és a munkámat is átítató fogalmat választottam. A fájdalom lehet testi és lelki eredetű, ebben az esetben egyfajta lelki fájdalom dominált. A fájdalom érzése sok esetben kapcsolódik a veszteség érzetéhez. Ezek mind egymásból kiinduló vagy akár egymásra épülő folyamatok. A boldogság konzisztensen elfogadottabb és kedveltebb érzés, ami meghatározza ezek jelenlétét a munkámban. Számomra nem elég értelmezni, elemezni is kell az adott helyzetet, amivel időről-időre szembe találok magam. A tanulságok levonása és az önreflexió okozta hullámvasút által, ezeken a folyamatokon végig haladva lehet feloldani a felhalmozódott feszültséget. A feldolgozási folyamat egyfajta megtisztuláshoz vezet, ami által egy olyan állapotot érhető el, ami végeredményként megkönnyebbülést okoz.

A munkám koncepciójának kidolgozását nyár elején kezdtem el. Ehhez hozzásegítettek a váci szítműhelyben megszerzett ösztöndíj tapasztalatai. Itt létre hoztam egy olyan kompozíciós változatot, ami megvalósítást tekintve eltér a végleges formától. Viszont az alap koncepció ugyan az maradt. Először definiáltam magamnak a pontos haladási irányokat. Továbbá erősen foglalkoztatott az a gondolat, hogy magamat, azon belül önarcképemet szeretném a középpontba helyezni, mivel saját gondolataimat és érzéseimet szeretném átadni a közönségnek. Fontos volt számomra, hogy az elkészült munka tükrözze a valóságot, így nem volt kérdés, hogy olyan fotót szeretnék felhasználni, ami visszaadja az elképzelésemet. Ehhez ebben az időben megalkotott fotó sorozatot használtam fel, ami egyezik a bennem zajló folyamatokkal. A képen az arcom egy durva madzaggal van körbe tekerve. Szinte érződik ahogy bizonyos részeken erősebben meghúzza bevág a bőrömbe. Tekintetem viszont a távolba mered. Szinte transzba esve, tehetetlenül állok a helyzet előtt. Technikai szempontból biztos voltam, hogy szita technikával szeretném megvalósítani a tervemet. Az ösztöndíjjam inspirációján túl az utóbbi időben ez volt az a technika, amiben úgy éreztem ki tudok teljesedni és amelynek próbáltam minden technikai megvalósításához szükséges részletét magamba szívni.

Első lépésként a fotó alapból készítettem photoshop segítségével egy raszteres változatot. Az érzésekhez tartozó felhasznált írás pedig egy olyan vers, amit nekem ajándékoztak. A szöveg rólam szól és olyan érzéseket közvetít, melyek szorosan kötődnek a személyemhez. A múltból előkerített kézzel írott szöveget digitalizálva egyesítettem a szöveges és képi komponenseket. Kiválasztottam a megfelelő tördelést, definiáltam miként fusson össze a két elem és azt, hogy alapvetően ez a feltárulkozó helyzet, hogyan helyezhető indirekt módon el a grafikában. A

szöveget nem akartam, teljes mértékben olvashatóvá tenni. Bizonyos szavak kiemelésével jelenítettem meg a tartalom lényegét, amiből mindenki számára egyértelmű lehet a jelentése.

Ahogy eddigi munkáimban itt is úgy gondoltam, hogy fontos az őszinteség és a kitárulkozás. Ezáltal olyan helyzetet generálhatok, ami lehetővé teszi a szöveg megismerését, mégis a néző feladata, hogy összerakja a részeket, akár egy kirakót. A szitanyomat két rétegének elkészítése után jött az elfedés, amit szintén nem egy egyszerű szita réteggel kívántam eltakarni. Így jött képbe, hogy saját kezűleg manuálisan mivel tudom a leghatékonyabb és legesztétikusabb módon megközelíteni. Hiszen nem csak magamat fedem fel és helyezem a középpontba, hanem a rólam szóló alkotást teszem még inkább magamévá, az által, hogy beleviszem saját lenyomatomat is. Sok kísérlet után szitafestéket alkalmaztam az elfedéshez. Majd ujjal festve elkentem a felületen. Nem terveztem meg előre, hogy melyik elemnél mit takarok ki és mit nem, hanem a megérzéseimre hagyatkozva folyamatos olvasást követően haladtam végig. Mivel ez egy transzparens festék, így kihasználtam a rétegekben rejlő lehetőséget, hogy árnyaljam a lefedettséget. A festék besötétedése erősíti a tartalmat, ami egy természetes velejárója volt az anyagnak. Lágysága pedig képviseli a könnyed elengedését az indulatoknak. Ellentétben az izzó vörös színnel, mely a legtöbb munkámban feltűnik. Nem véletlen esett most is erre a választásom. Egy erőteljes és addiktív szín, ami egyszerre a szerelem, szenvedély és az energia színe, amihez társulhat egyfajta izgatottság és feszültség. Összegyúrva őket, szinte drámai könnycseppként vonul végig a lapokon. Mindez hozzájárul a fájdalom és veszteség érzetéhez.

Az összehatást tekintve magamon is tapasztaltam, milyen kihívás, hogy rájöjjek a nyitjára, annak ellenére is, hogy kívülről tudom a szöveget. Ahogy feszegetem a magamról alkotott képet, mindennek tudatában felvállalva félelmeimet. A 16 egyforma nyomat mégis különbözik egymástól. Egy elemet kiemelve is működhetne akár különálló munkaként, hiszen a szöveg hiába van takarva, a kiemelet részletek még így is egymást követve összeolvashatóak, habár a cél a 16 nyomat együttes kezelése. Felfedi a titkot, mit a vastag festékréteg rejt.

Munkámnak célja az említett érzések, mint a boldogság és a fájdalom, vagyis e két pólus összemosása. A múlttá váló érzések analízisa teszi ezt lehetővé, legfőképp pedig engem elégedetté. Ezt legjobban Hemingway fejezi ki egy mondatával. „Megérteni annyi, mint megbocsájtani.”² Végezetül eljutottam arra a pontra, hogy önmagam vizsgálata és az alkotás

² Ernest, Hemingway (1983): *Búcsú a fegyverektől / Akiért a harang szól*. Európa könyvkiadó, Budapest. 742. o.

létrehozása segített a teljes elfogadásban. A kettő számomra elválaszthatatlanul összefonódott. Így szeretnék a továbbiakban alkotásaim során törekedni az elfogadás által nyújtott egyensúlyra.